

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Venäjän kasvu vaatii muutakin kuin energiaa

BOFIT Venäjä-tietoisku 13.5.2013

Ohjelma

- ◆ Tilaisuuden avaus
Seppo Honkapohja, pankinjohtaja
- ◆ Venäjän kasvu hidastuu
likka Korhonen, tutkimuspäällikkö
- ◆ Venäjä hakee talouspoliittista linjaansa
Seija Lainela, ekonomisti
- ◆ Kahvitauko noin klo 10.15–10.45 (Sali 20)
- ◆ Globaalien energiamarkkinoiden murros ja Venäjä
Laura Solanko, neuvonantaja
- ◆ Energia ja valtiontalous – niukkuutta näkyvissä
Vesa Korhonen, ekonomisti

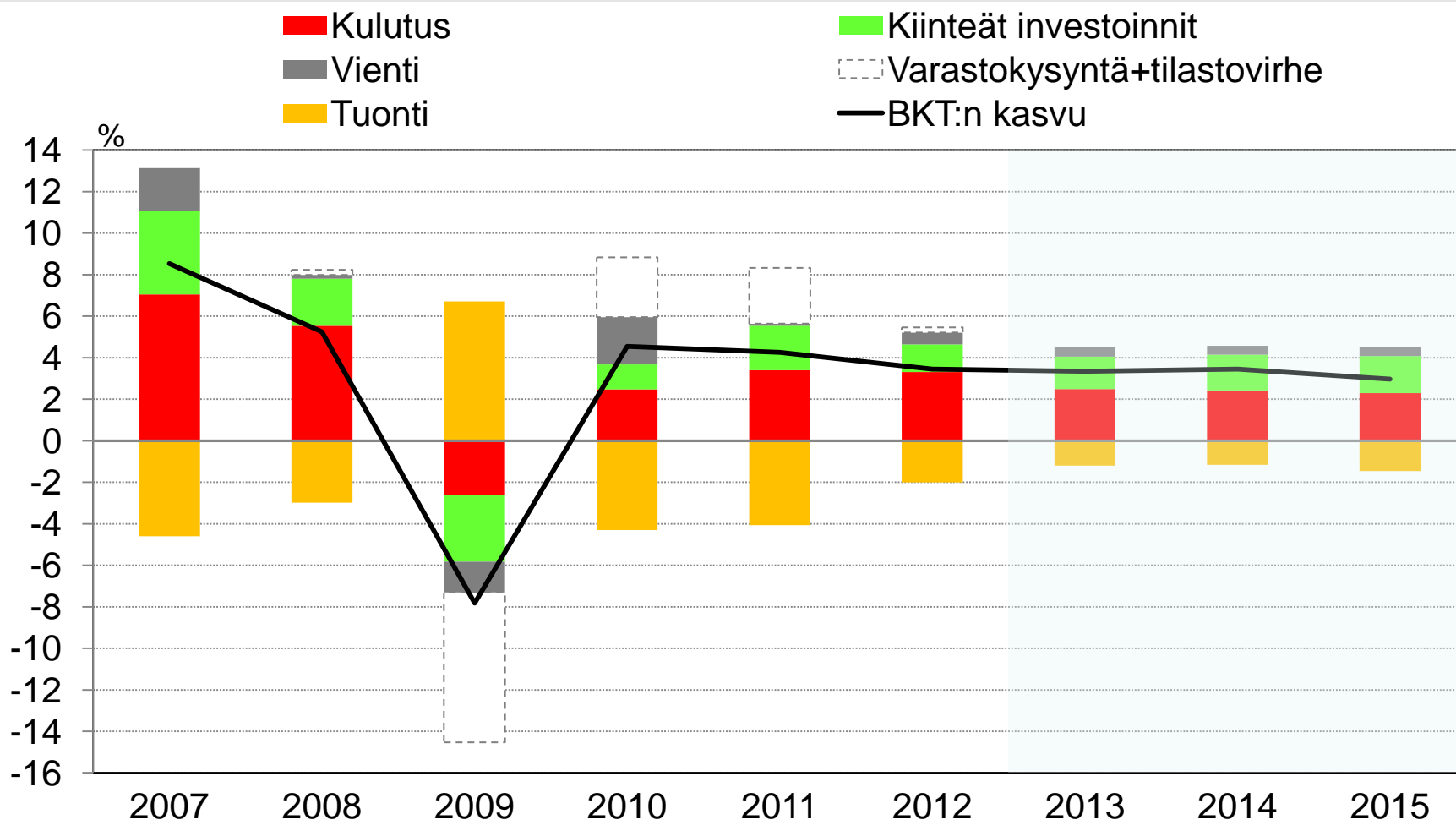
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Venäjän kasvu hidastuu

likka Korhonen

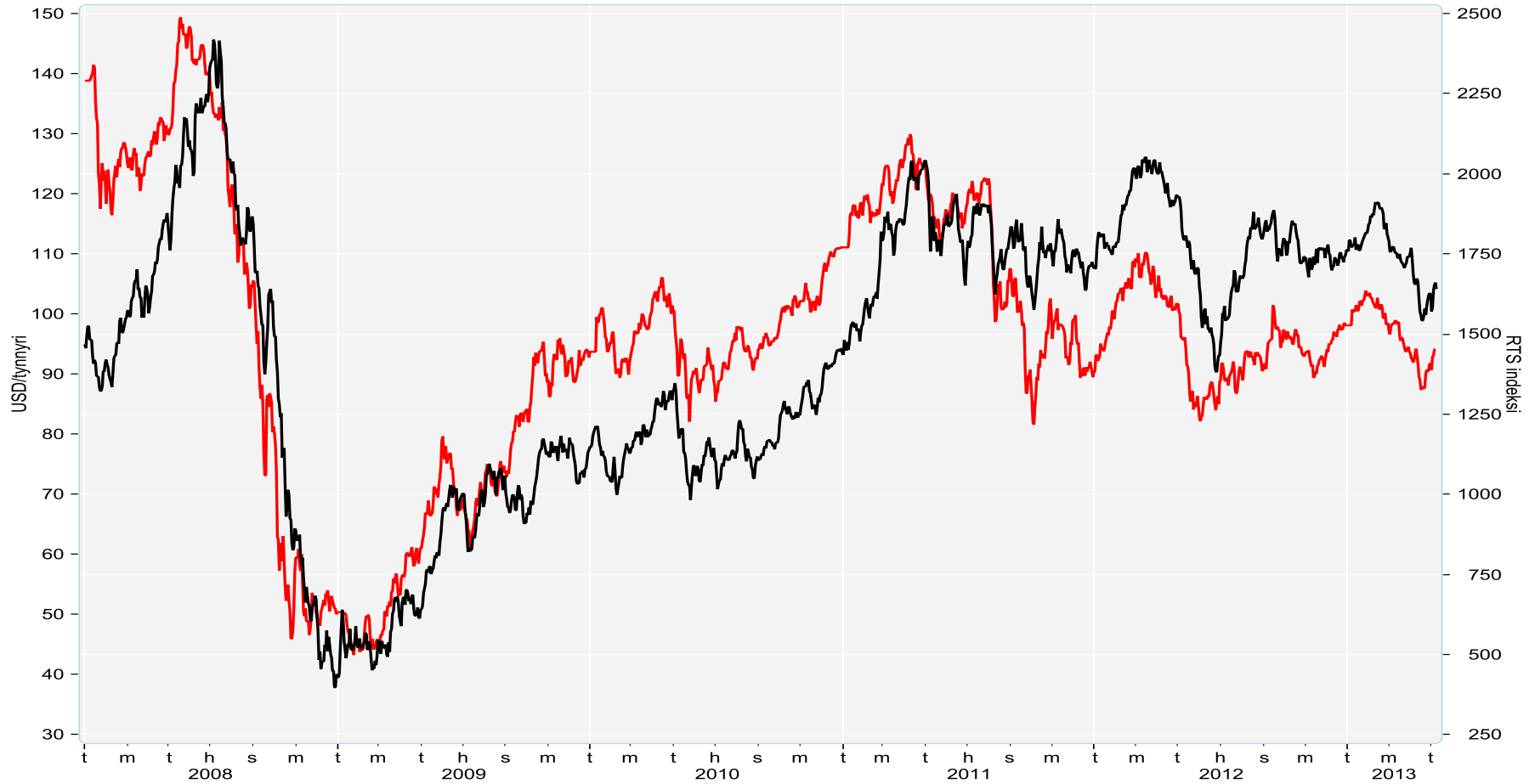
Talouden kasvu nojaa kotimaiseen kulutukseen

BKT:n kysyntäerien vaikutus kasvuun

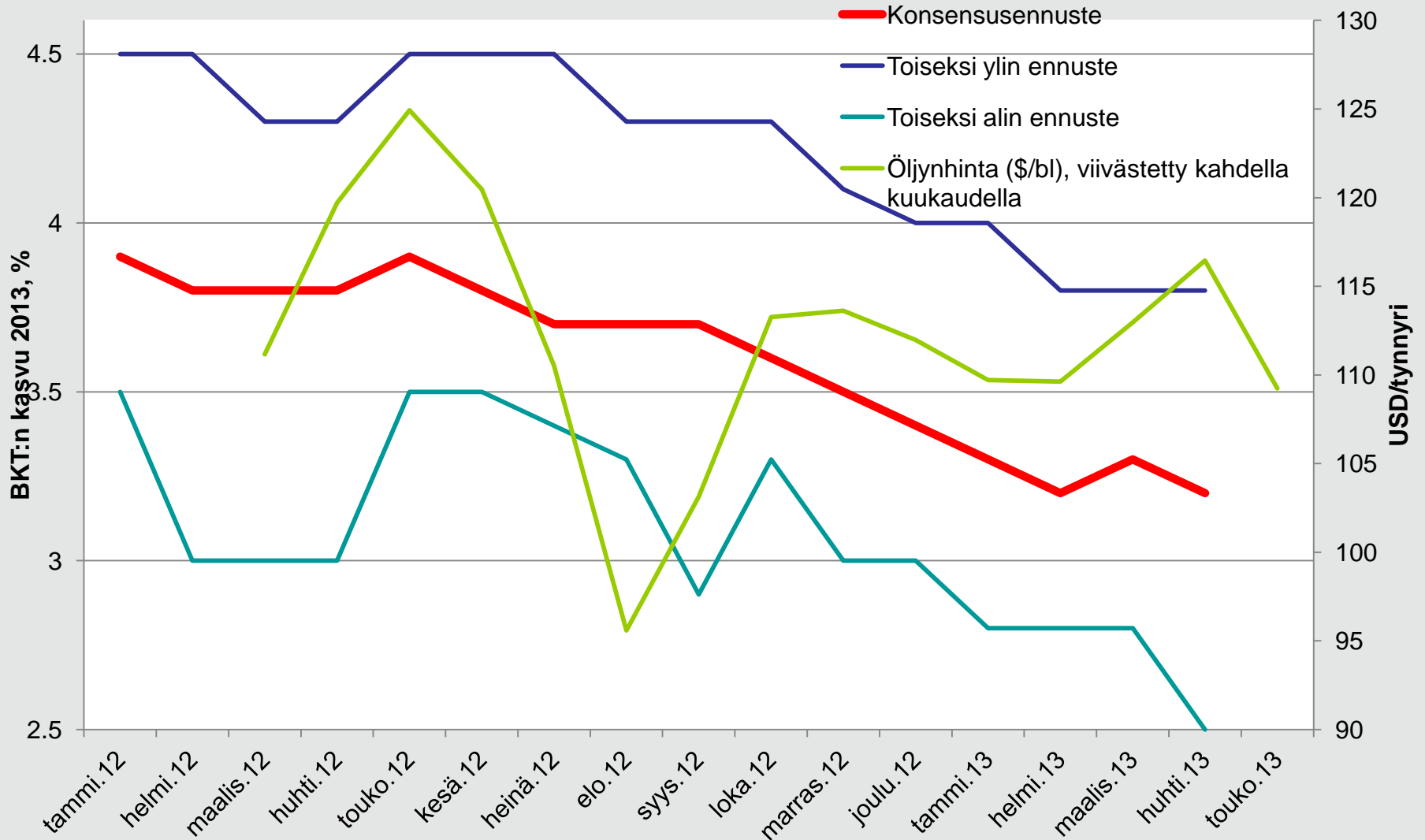

Mutta öljytulot määräävät kotimaisen kulutuksen?

Raakaöljyn hintakehitys ja RTS indeksi

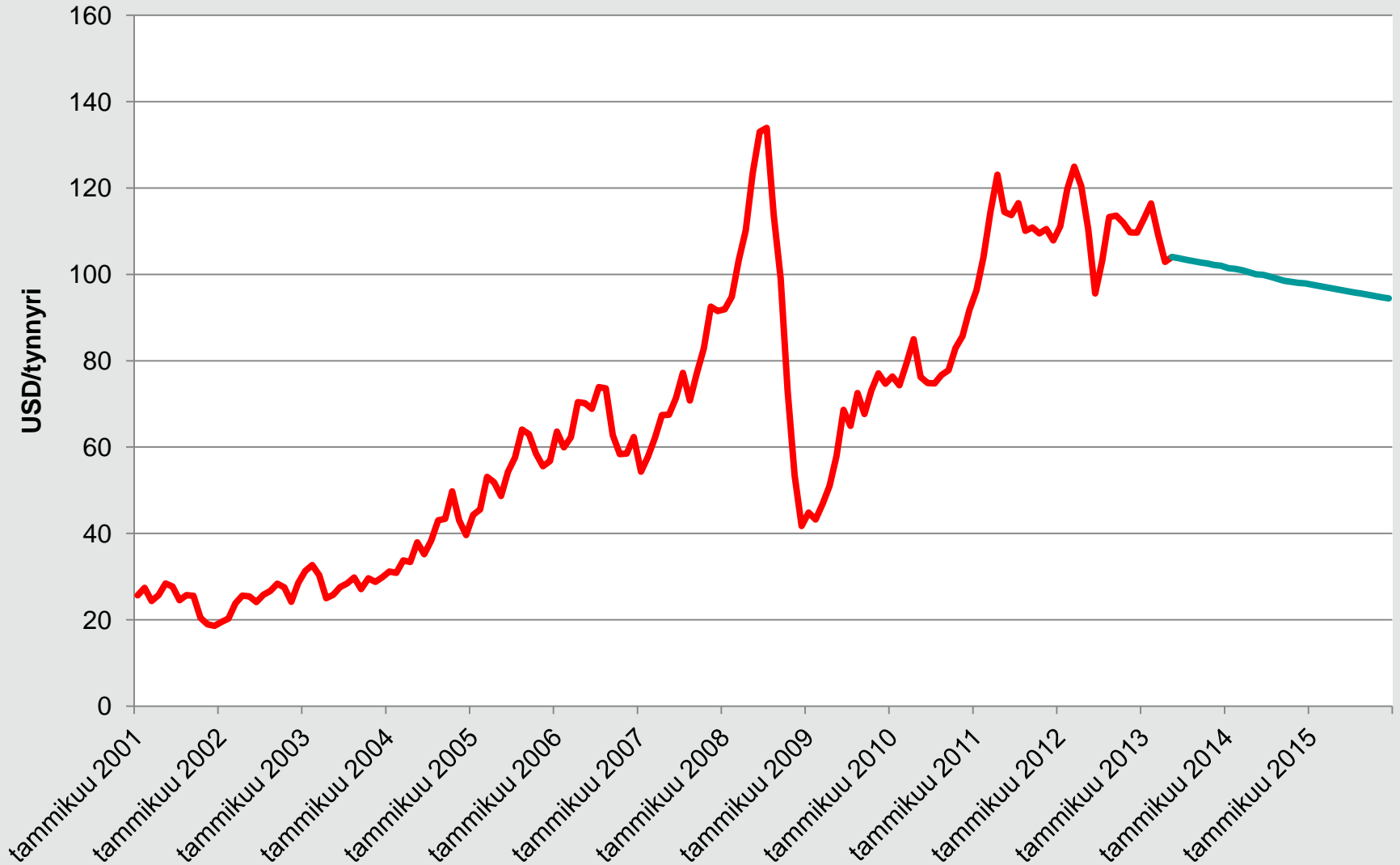

Ennusteita tälle vuodelle vedetään alas

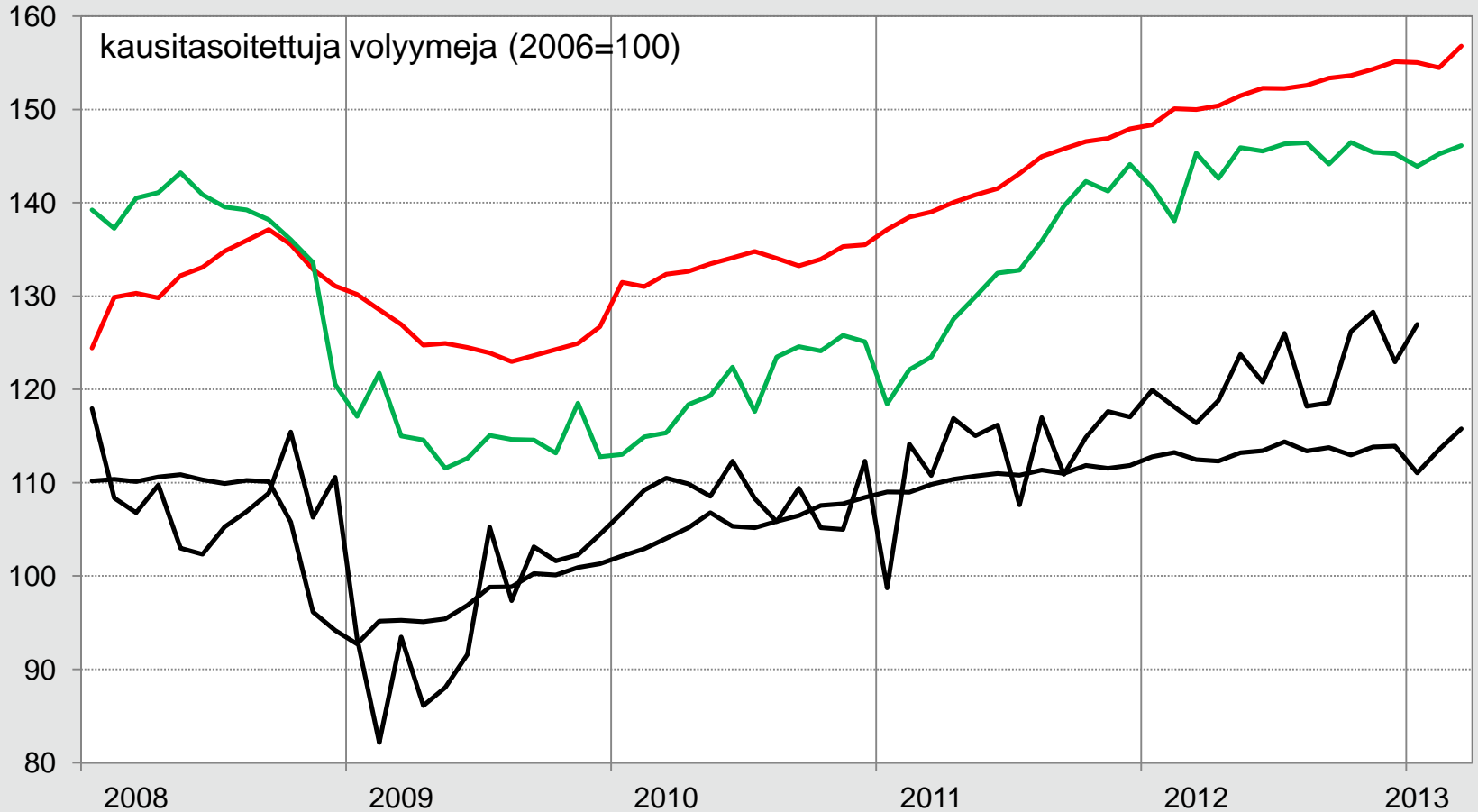
Lähde: Consensus Economics ja Bloomberg

Öljyfutuurit ennakoivat hintojen laskua

Investoinnit eivät juurikaan kasva

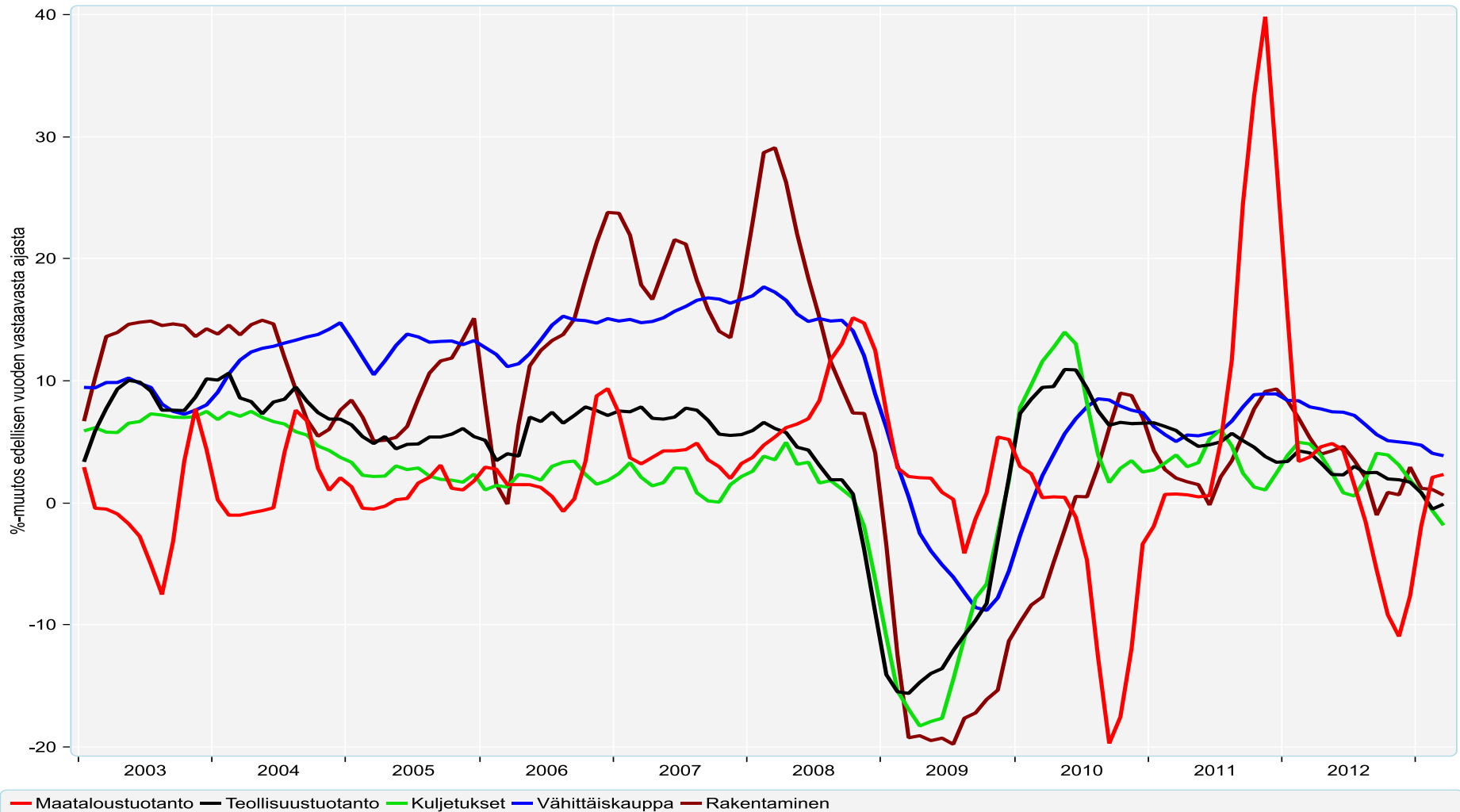
— Vähittäiskaupan myynti — Vienti — Investoinnit — Teollisuustuotanto

Lähteet: Rosstat, Venäjän tullit, BOFIT

Päätuotantoalojen vuosimuutos kuukausittain, % (3 kk:n liukuva keskiarvo)

Lähde: Rosstat

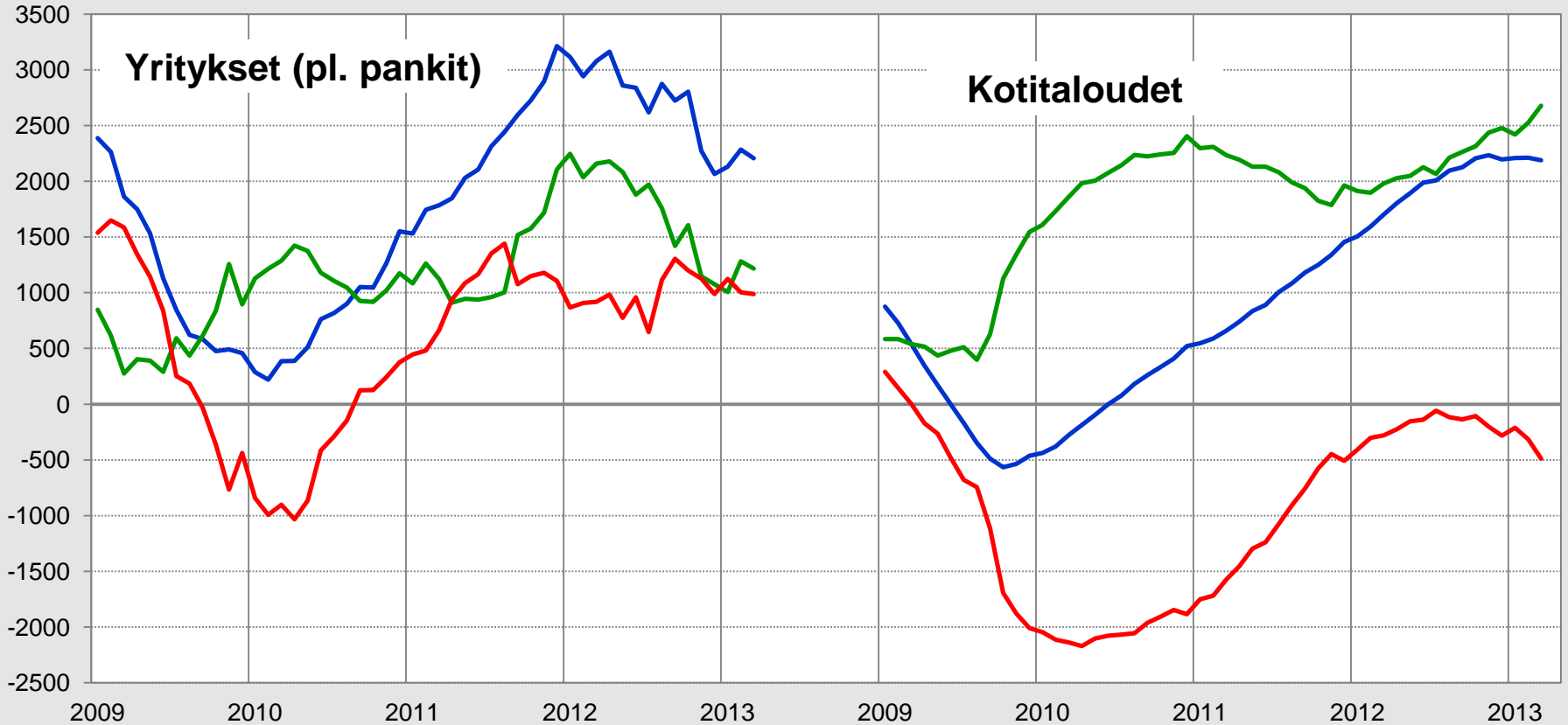
Luotonotto vähenee

12 kuukauden virta,
mrd. ruplaa

— Luotot pankeilta *

— Varat pankeissa

— Nettoluotonotto pankeilta

* luotot sekä pankeilla olevat kotimaisten yritysten velkakirjat ja osakkeet ilman arvonmuutoksia

Lähde: Venäjän keskuspankki

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Venäjä hakee talouspoliittista linjaansa

Seija Lainela

Talouspoliittisen keskustelun taustaa

- ◆ 2000-luvun nopean talouskasvun aika
  - Valtiontalouden vakauttaminen, kireä budjettipolitiikka, vararahastojen kartuttaminen
  - Rahoitusmarkkinoiden likviditeettitilanne kevyt
- ◆ 2008–2009 kansainvälinen rahoituskriisi
  - Budjettipolitiikan kevennys, vararahastot käyttöön
  - Keskuspankin tavoitteeksi asteittain inflaation hillintä
  - Ratkaisut: ”innovaatiot”, ”modernisaatio”
- ◆ Kasvun hidastuminen 2012
  - Elvytys vai vakaus?

Talouspolitiikan päämäärä

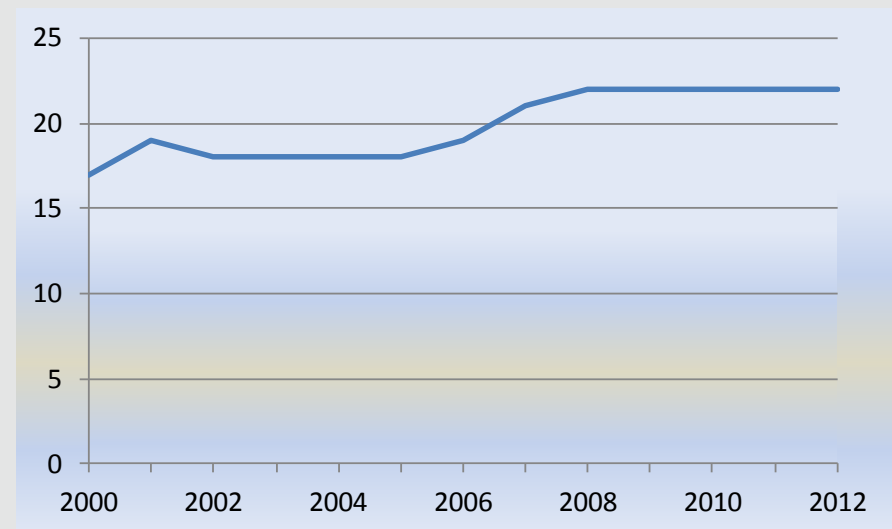
Presidentti Putinin viestit keväällä 2013

- Talouskasvun oltava 5–6 %/v
- Investoinnit kasvun perustana

BKT:n vuosimuutos, %

Kiinteät investoinnit, %/BKT

Elvytys

Talousministeriö, sosiaalisektorin ministeriöt, yritykset

”Kasvun hidastuminen johtuu liian kireästä raha- ja budjettipolitiikasta ja liian vahvasta ruplasta”

- ◆ Keskuspankin alennettava korkoja
  - Rahapolitiikan tavoitteeksi talouskasvu
- ◆ Julkisia investointeja lisättävä
  - Infrastruktuuriprojektit
- ◆ Yritystoimintaa tuettava

Vakaus

Finanssministeriö ja keskuspankki

”Pitkän tähtäimen kasvua edistettävä rakenteellisin muutoksin”

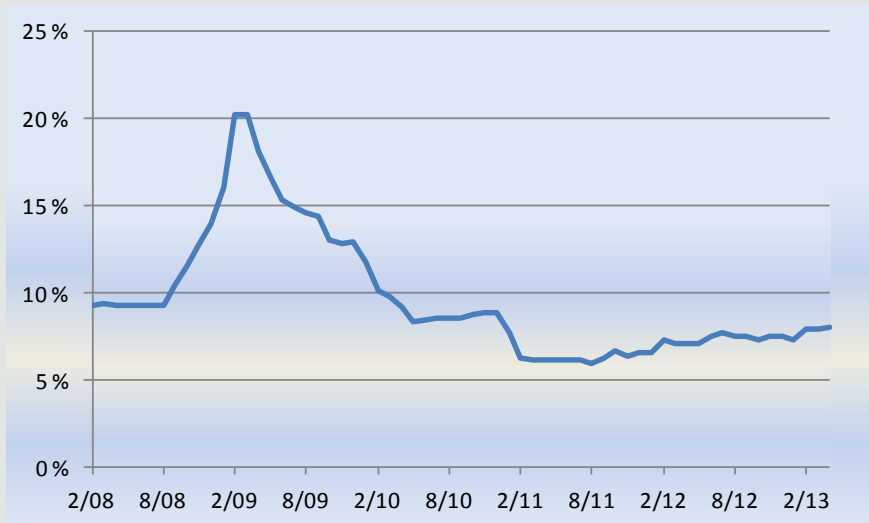
– Budjettimenojen käytön tehostaminen

- ◆ Valtion menoja rajoitetaan
- ◆ Vararahastoja kerrytetään
- ◆ Keskuspankin päätehtävänä inflaation hillintä

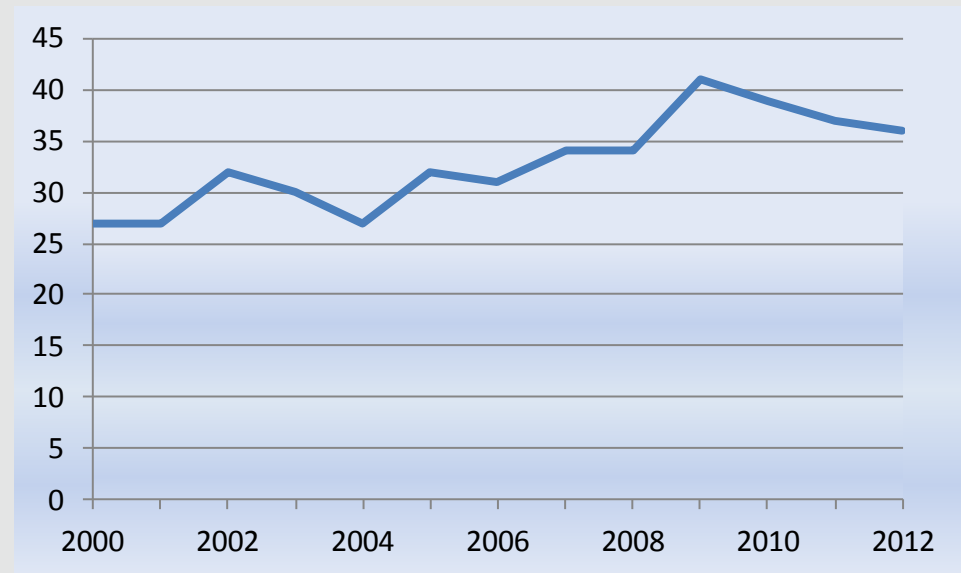

Vararahastot ja budjettimenot

Vararahastot, %/BKT, 2008 - 2013

Konsolidoidun budjetin menot, %/BKT, 2000 - 2012

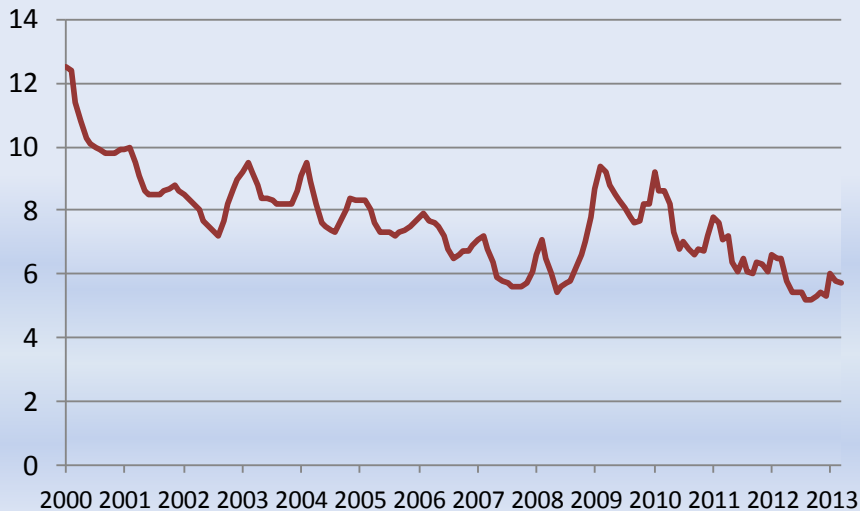

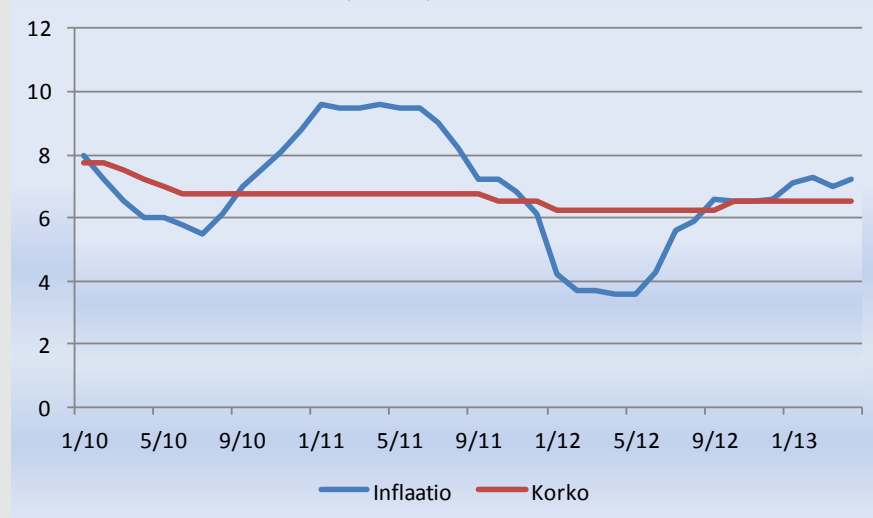
Talouden tila

- ◆ Työttömyys ennätysellisen alhaalla
- ◆ Teollisuuden kapasiteetin käyttöaste korkea
- ◆ Keskuspankin korot eivät korkeita inflaatioon nähden

Työttömyysprosentti, 2000 - 2013

Inflaatio ja keskuspankin maksuvalmiusluoton korko, %/v, 2010 - 2013

TÄSSÄ TILANTEESSA

Elvytys

- Kiihdyttäisi inflaatiota ja pääomien vientiä
- Lyhytaikainen kasvusysäys mahdollinen, mutta ei pitkän aikavälin positiivista vaikutusta
- Varojen käytön tehokkuus?

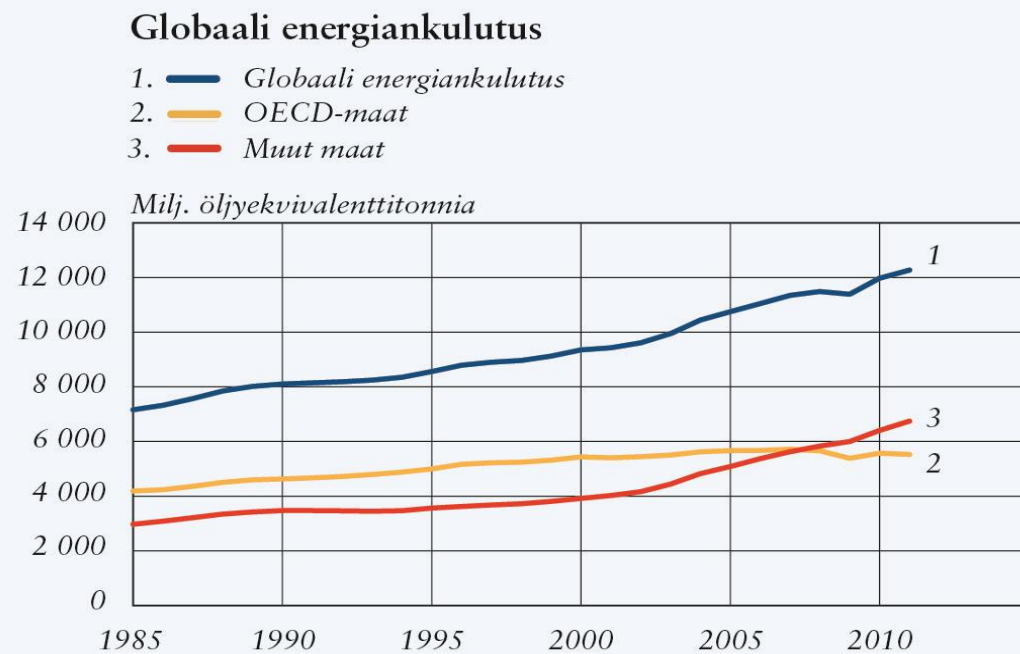
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Energiamarkkinoiden murros ja Venäjä

Laura Solanko

Energiankysyntä kasvaa Aasiassa

Kuvio 1.

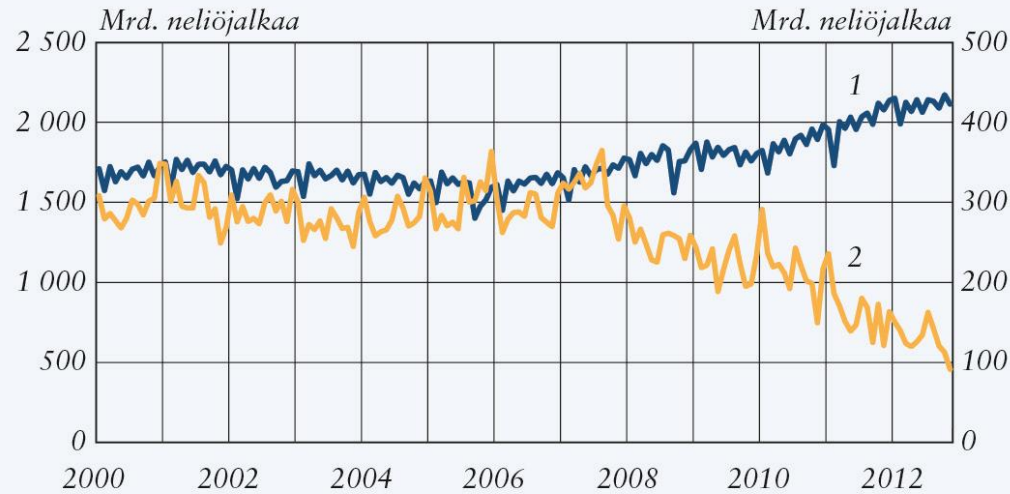
Lähde: BP Statistical Review of World Energy (heinäkuu 2012).

Tuotantotekniikan kehitys muuttaa tarjontaa

Kuvio 2.

Yhdysvaltojen maakaasun tuotanto ja tuonti

1. — Maakaasun tuotanto (vasen asteikko)
2. — Maakaasun tuonti (oikea asteikko)

Lähde: EIA.

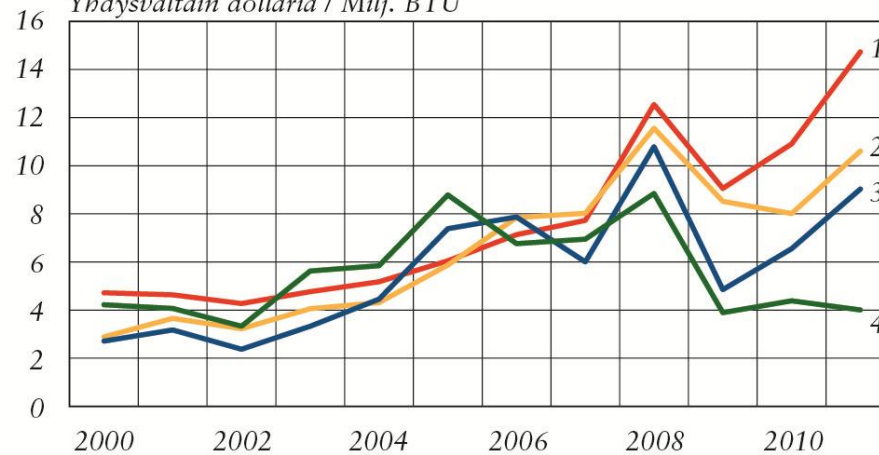
Kaasumarkkinoiden uusi aikakausi?

Kuvio A.

Maakaasun alueellisia markkinahintoja

1. — Japani (LNG Japan)
2. — Saksan tuontihinta
3. — Iso-Britannia (The National Balancing Point)
4. — Yhdysvallat (Henry Hub)

Yhdysvaltain dollaria / Milj. BTU

Lähde: BP Statistical Review of World Energy (kesäkuu 2012).

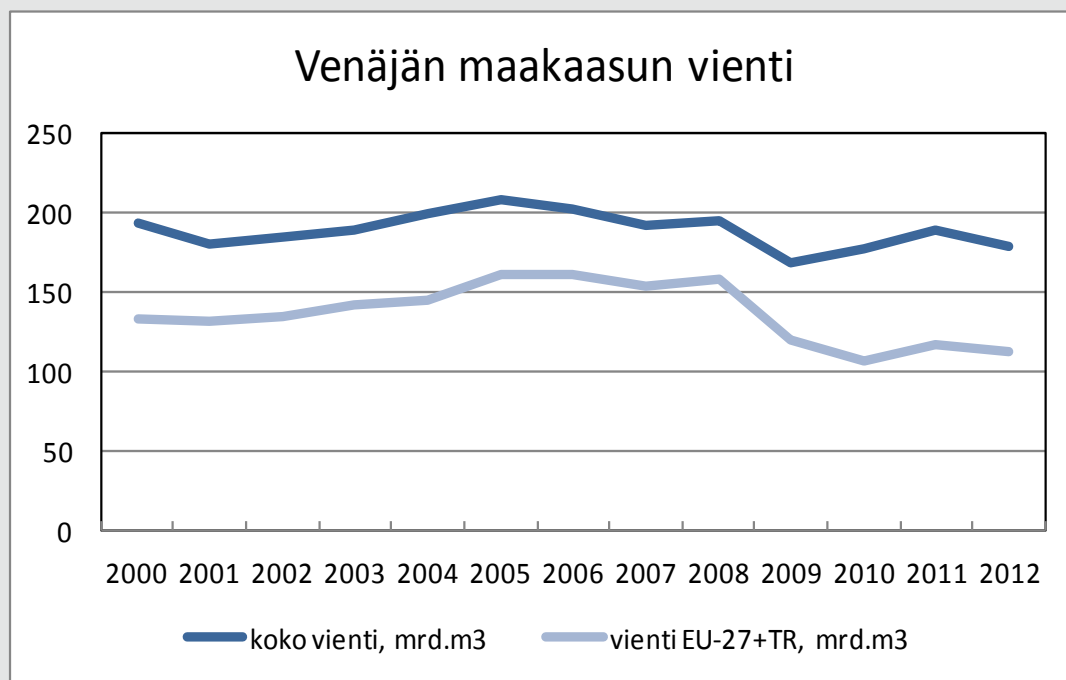
Kaasumarkkinoiden uusi todellisuus ja EU

- ◆ Nesteytetyn maakaasun tarjonnan kasvu lisää kilpailua ja muuttaa perinteisiä kaupankäyntimalleja
- ◆ EU:n kolmas energiapaketti tuo muutoksia mm. regulaatioon, siirtokapasiteetin käyttöön ja investointiedellytyksiin EU:ssa lähivuosina
- ◆ Mikä on kaasun tulevaisuus Euroopassa
  - talouden taantuma, päästöoikeuksien ja kivihillen hinnat
  - EU:n oman kaasuntuotannon tulevaisuus?

Venäjän energiasektorin haasteita

- ◆ Öljynviennin kasvua rajoittavat sekä tuotanto-että kuljetuskapasiteetin kehitys
- ◆ Kaasunviennin kasvua rajoittavat kysynnän kehitys ja kiristynvä kilpailu
- ◆ Kaasusektorin uudistuspaineet kasvavat

Lähde: Venäjän keskuspankki

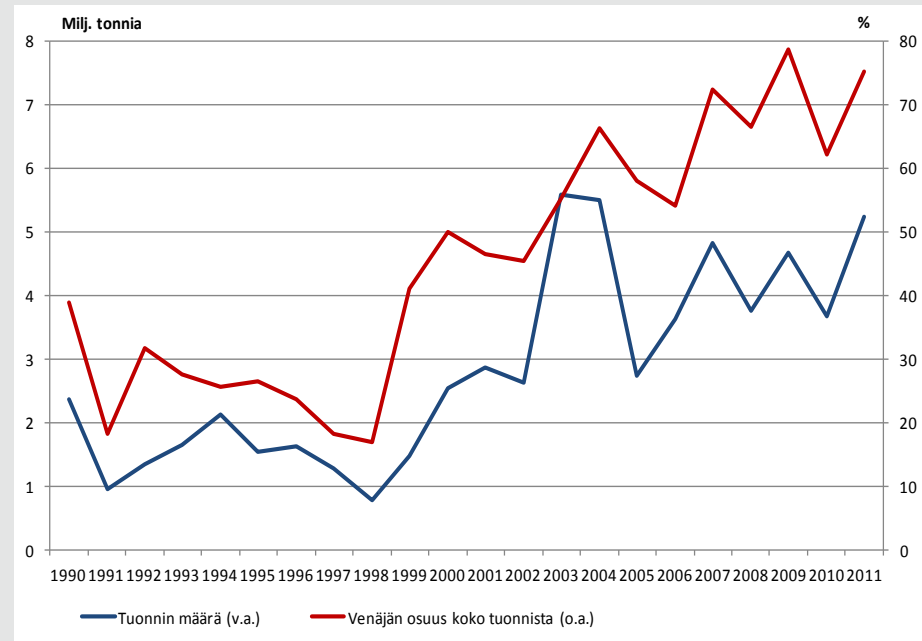
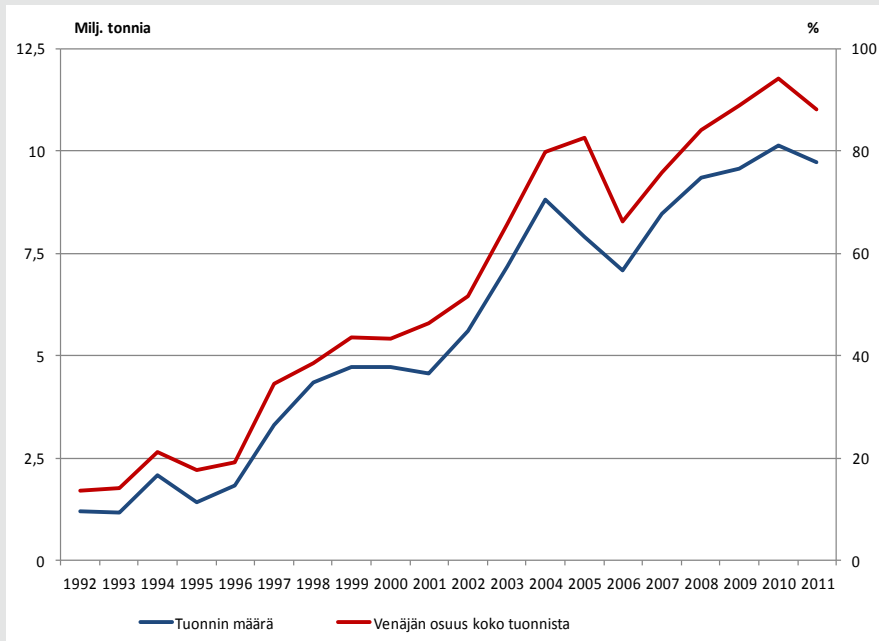

Entä vaikutukset Suomeen?

Tuonti Venäjältä kasvanut nopeasti

Raakaöljyn tuonti Venäjältä Suomeen (milj. tonnia) ja Venäjän osuus Suomen koko öljytuonnista (%)

Kivihiilen tuonti Venäjältä Suomeen (milj. tonnia) ja Venäjän osuus Suomen koko hiilentuonnista (%)

Lähde: Eurostat

Kysymyksiä

- ◆ Muutokset globaalissa kysynnässä ja tarjonnassa & muutokset kotimaisessa pelikentässä lisäävät epävarmuutta
  - Joutuuko Gazprom paineen alle ja uudistumaan?
  - Kannattavatko panostukset Arktisilla alueilla?
  - Onnistuuko viennin kääntäminen Aasian markkinoille?

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Energia ja valtiontalous – niukkuutta näkyvissä

Vesa Korhonen

Öljyn ja kaasun erityisverotus

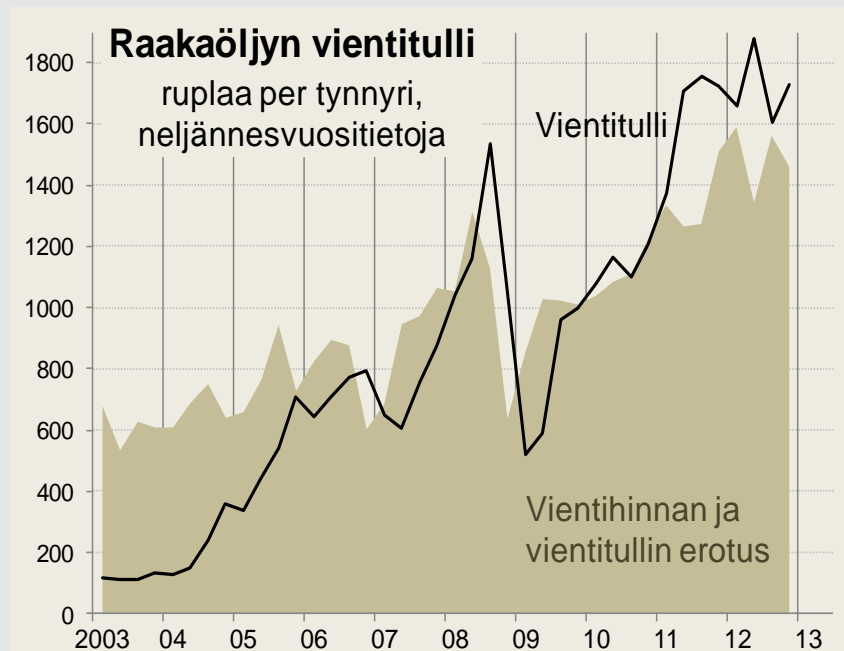
Suoraan tuotannosta ja viennistä – suht’ varmaa ja yksinkertaista.
Nykyisin noin 85–90 % öljy- ja kaasusektorin maksamista veroista.

Öljyn ja kaasun tuotantoverot; öljyn, öljytuotteiden ja kaasun vientitullit. Käyttöön 2002–03.

Etenkin öljyveroissa:
verokerroin tai vastaava x määrä
x vientihinta (USD) x valuuttakurssi

1

Osin progressiivisia vientihinnan suhteen (öljyn vientitullin ja tuotantoveron marginaaliaste yht. 80–85%, josta öljyn vientitulli noin 60%); tiukennuksia ja kevennyksiä ajan mittaan

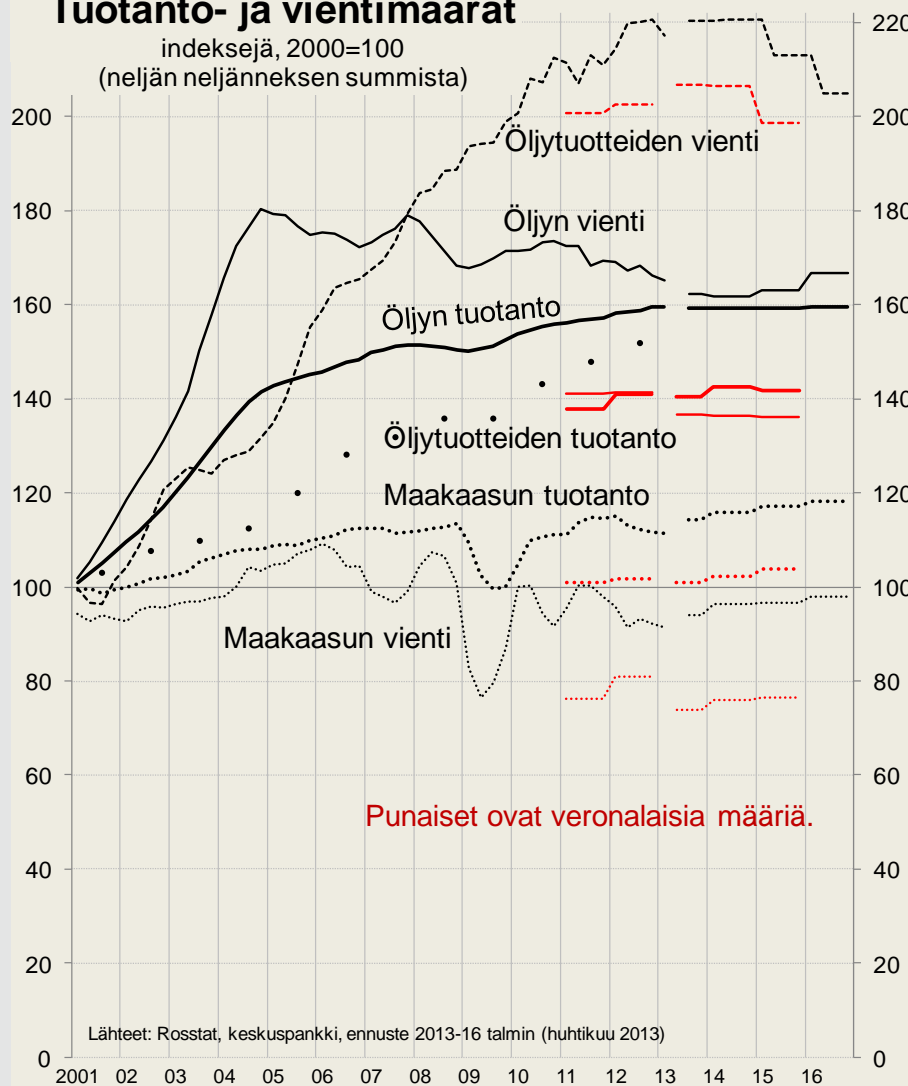

Ölly- ja kaasuverotulojen perusta: sekä määrien että etenkin vientihintojen nousu, mutta ei enää liiemmin ...

2

Tuotanto- ja vientimäärät

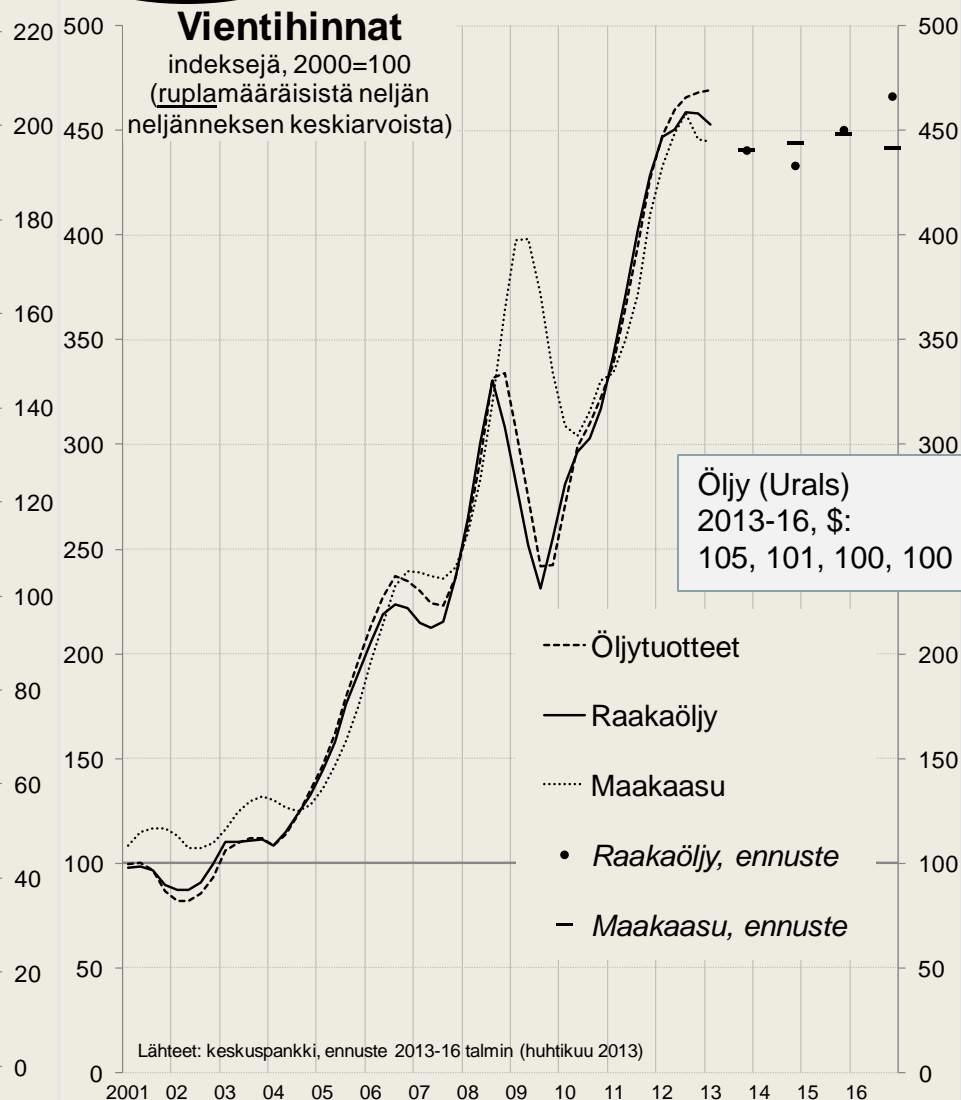
indeksejä, 2000=100
(neljän neljänneksen summista)

3+4

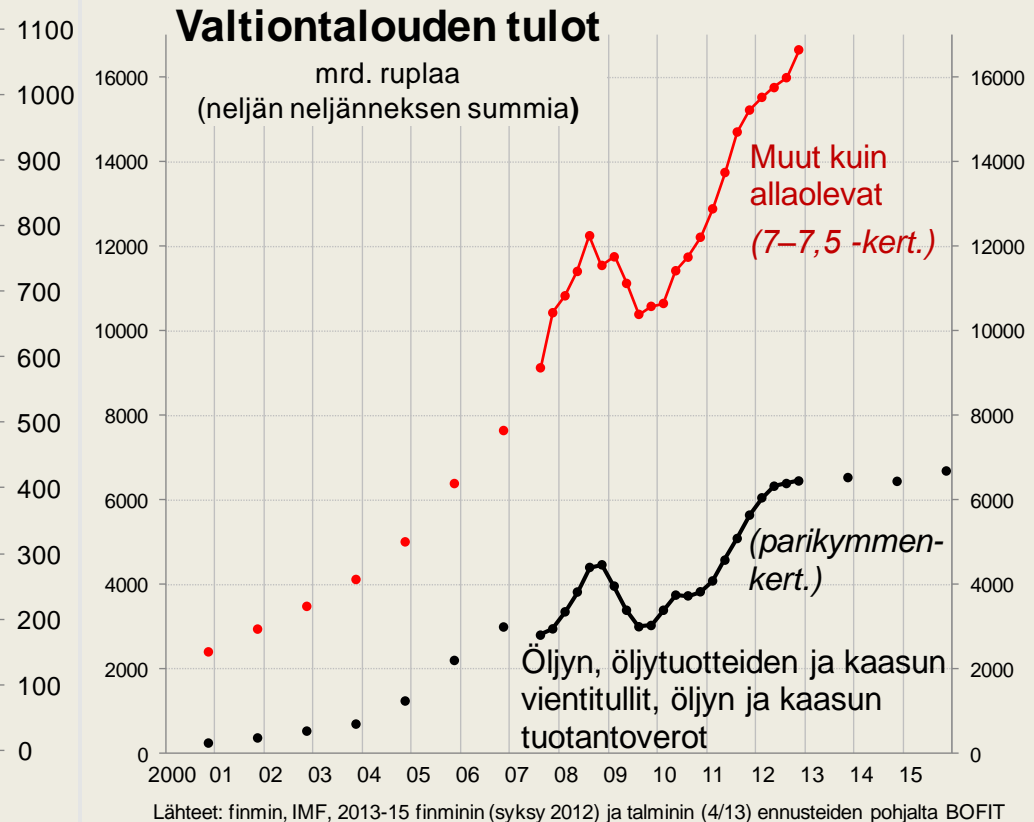
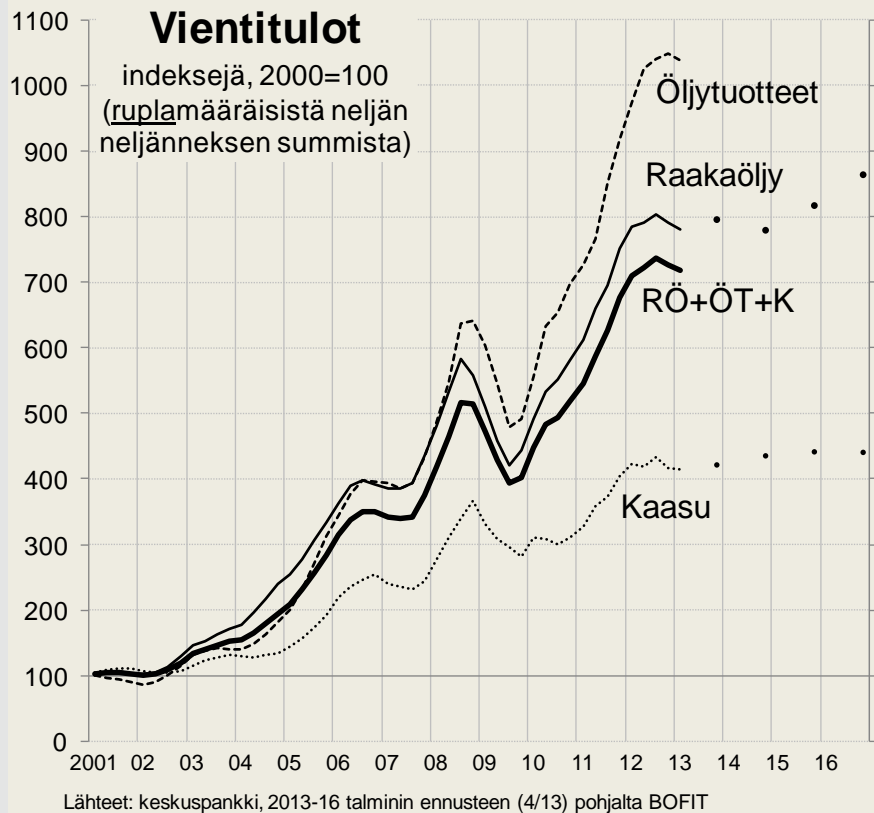
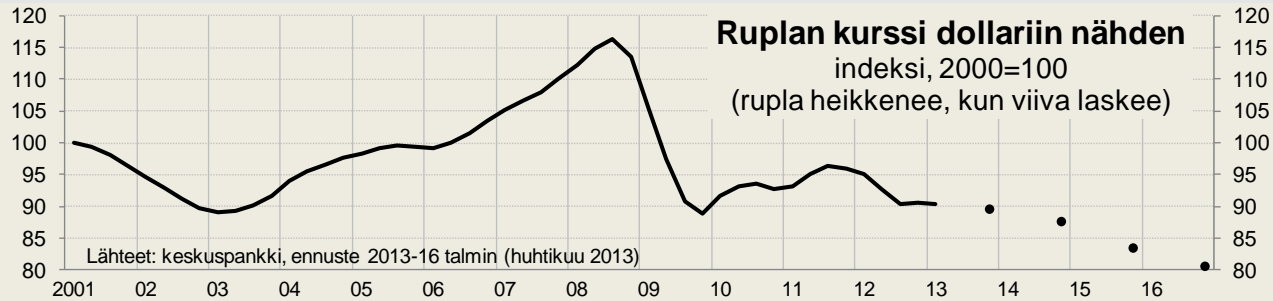
Vientihinnat

indeksejä, 2000=100
(ruplamääräisistä neljän neljänneksen keskiarvoista)

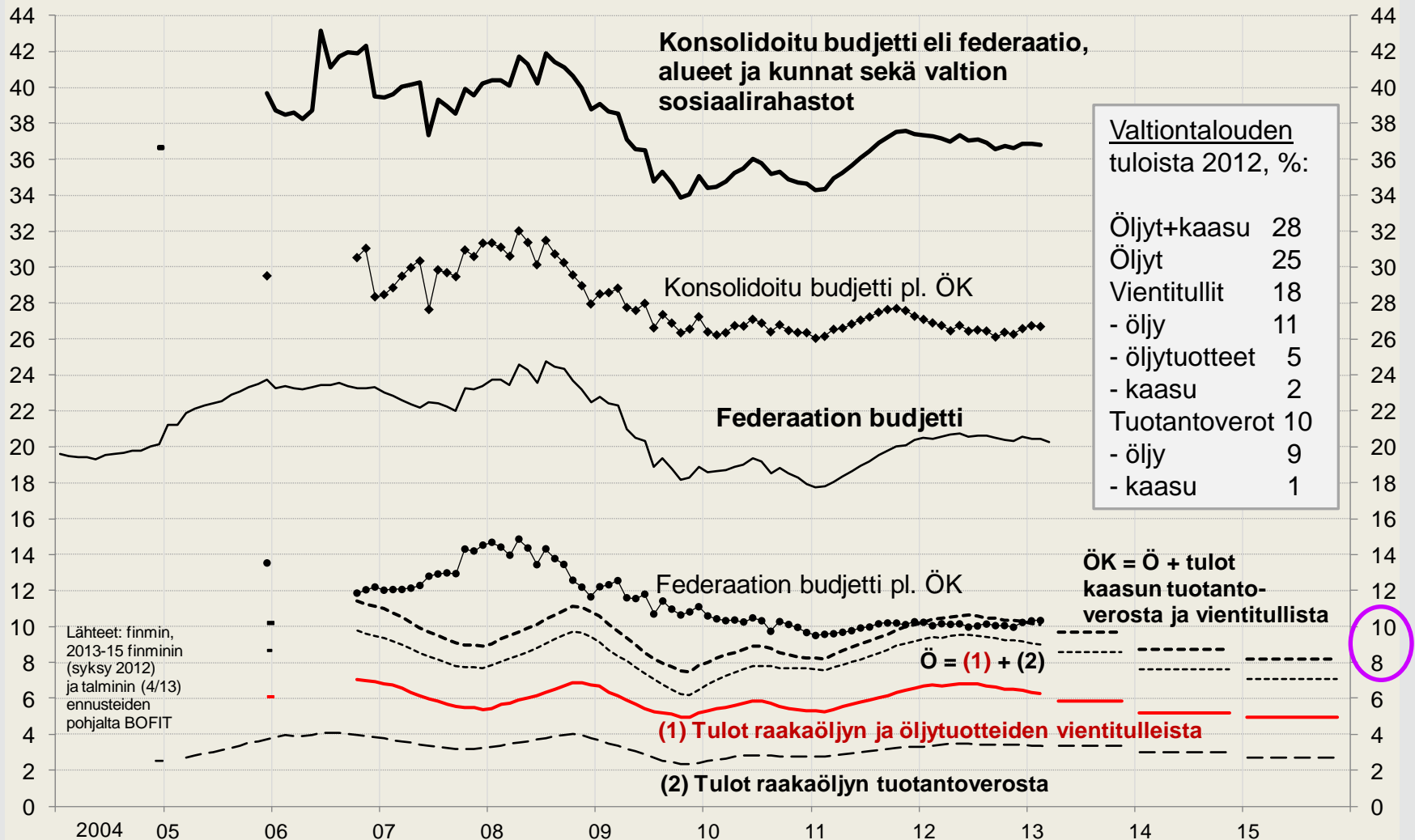
... , joten öljy- ja kaasuvientitulojen ja -verotulojen buumi jäänyt taakse.

4

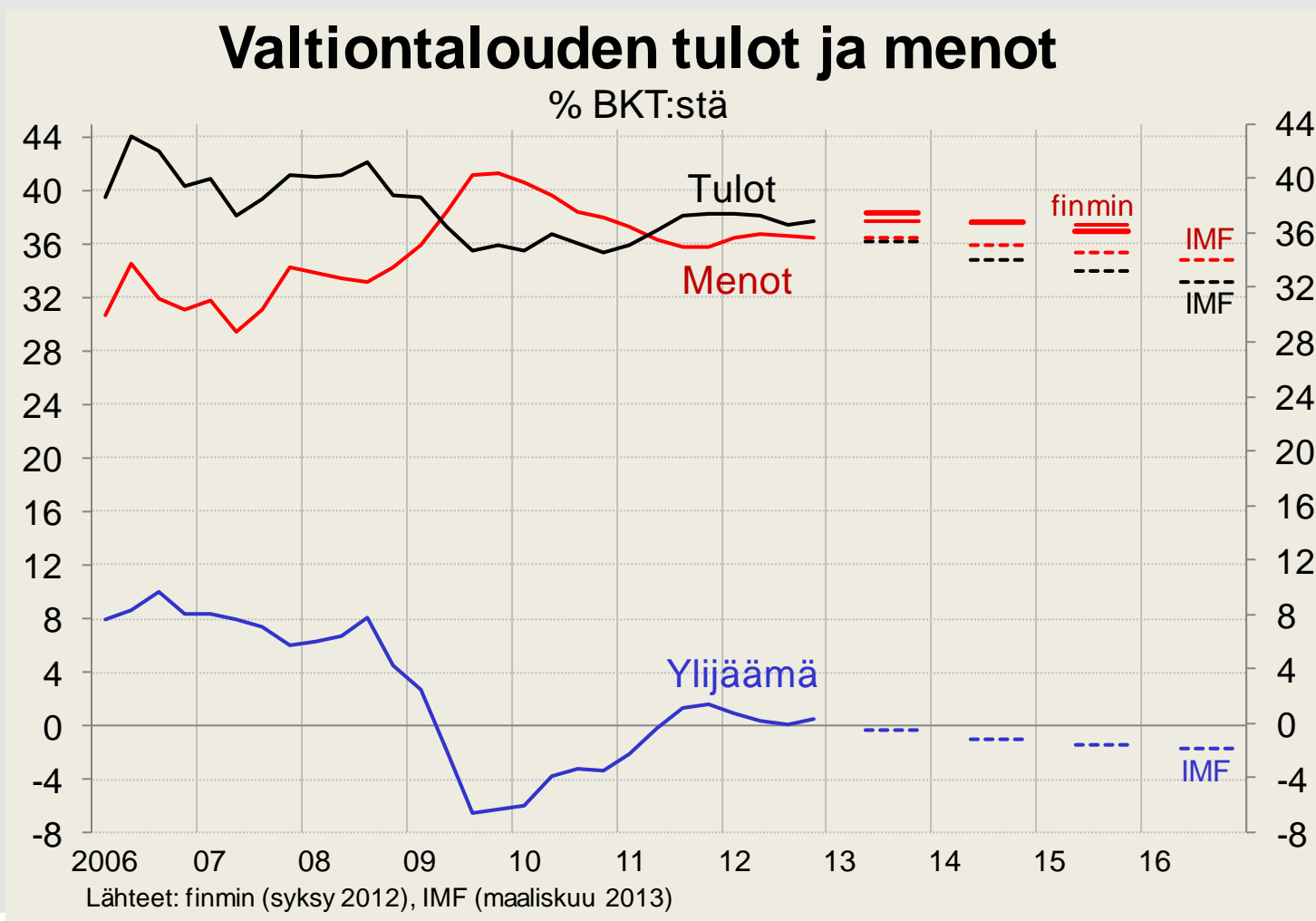

Ölly- ja kaasuverotulojen ennakoidaan supistuvan suhteessa talouden kokoon.

Valtiontalouden tulot
% BKT:stä (12 kuukauden summista)

Miten valtiontalouden kokonaistulojen käy? Velkaantumismahdollisuutta on, federaatiolla. Federaation menoja rajaa uusi budjettisääntö, joka pohjautuu osin öljyn hintaan.

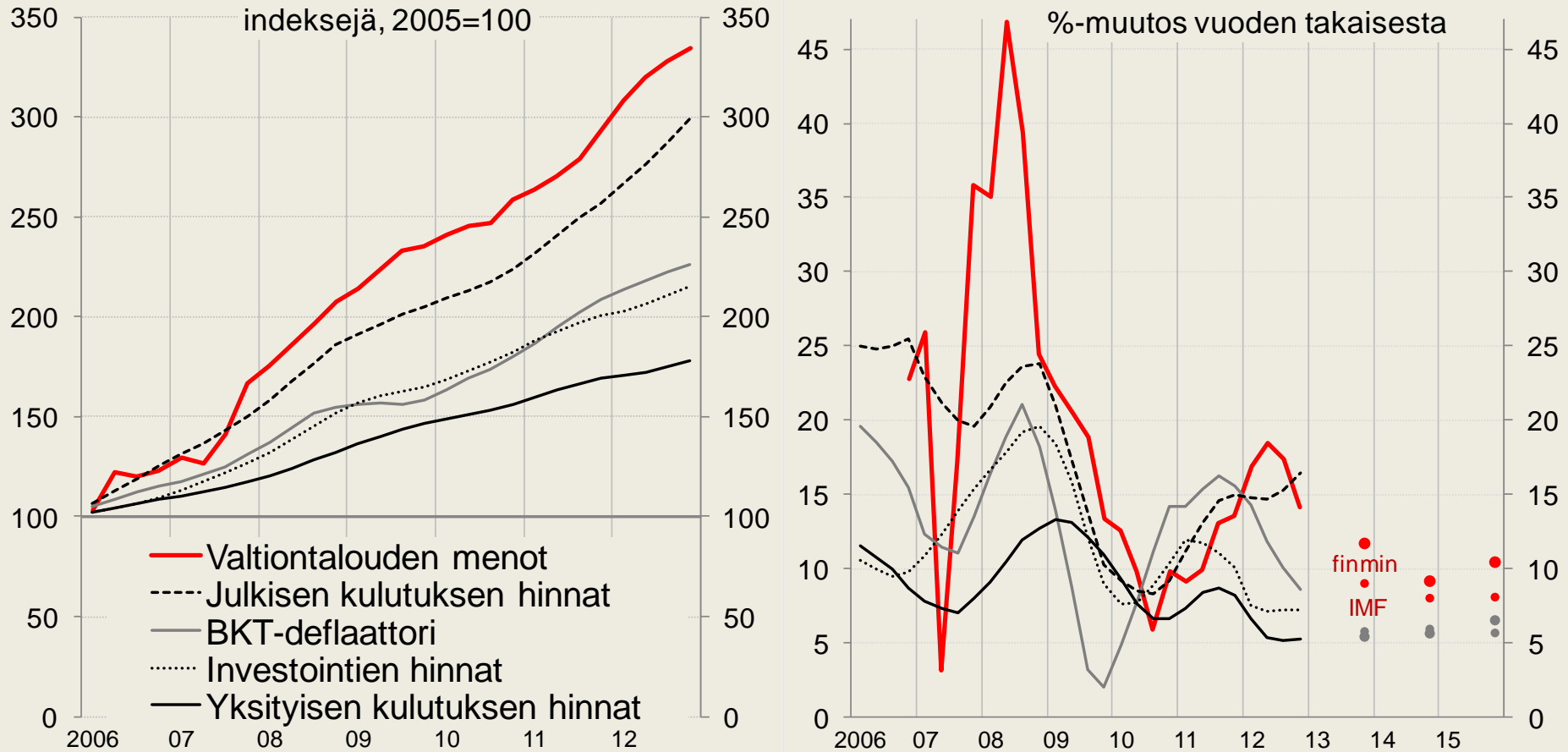

Miten valtiontalouden menojen ostovoima kehittyy?

Valtiontalouden menot ja hintojen nousu

(neljän neljänneksen keskiarvoista)

Lähteet: Rosstat ja finmin 2006-12, 2013-15 finmin (syksy 2012), talmin (4/13), IMF (3/13)

Verot avuksi?

Verolinjaukset 2014–16 prosessissa, hallitukselle 30.4. toimitettu luonnos: ei mitään suurta veromuutosta valtiontalouden tulojen kannalta, valmisteverojen korotukset jatkuvat (alkoholi, tupakka, polttoaineet), kiinteistöveroja lisää.

Öljyverotuksen kevennykset/kiristykset keskustelussa. Kaasun tuotannon ja viennin verottaminen kiristymässä jonkin verran, mutta keskustelua.

?? Valtiontalouden kannalta muut isot verot: ALV (+1 %-yks. olisi mekaanisesti 0,3 % BKT:stä), yritysten voittovero (20 %), työtulovero (tasavero 13 %); sosiaaliverojen linjattu olevan ennallaan 2015 loppuun saakka (ovat 30 %).

Verojen keruu? - - harmaa talous

Venäjä-tietoiskun esitelmiin perustuva julkaisu ilmestyy [BOFIT Online](#) -sarjassa kesäkuussa.